

Ni preteklega ne prihodnjega časa,
samo minutna navzočnost.

Je treba izspati trganje srca na obrazu, nabucikanem
z dlakami? iz mojih potepanj kačo smrti,
dihanje rastlin, ki ga ne občudujem s spominom
s tremi belimi jagodami na košarasto rjavem grmu,
dokler ne bi razpadle na velikanske, da bi bil sneg
in bi bila ulica Róna
kot jutranji časnik s svežo vestjo o odtisu mojih nog.

Sprva počasi, počasi, nato zaokrogljeno
v zvezdnato maternico s prosojnim utripanjem.

Prevedel Jože Olaj

Niklas
Rådström
(1953),
Švedska

Iz dnevniškega zapiska »Hotel Palace v Zagrebu«

... Redko je v ozadju pesmi kaj
več kakor taki drobni vsakdanji do-
godki in skoraj zmeraj je več take-
ga. V življenju poznamo trenutke,
kratke in bežne, ko je videti, kakor
da se vse skladno ujema, ko se nam
zazdi, da smo prišli izza zidu, o ka-
terem pravi Montale v pesmi *Meri-
ggiare pallido e assorto*:

Le hodiš in trpiš, da sonce peče,
dokler na mah te žalost ne prešine,
kako življenje ti nikamor neče,
ko da ti venomer za zidom teče,
ostro našpikanim z buteljč črepinjem,

in dobimo občutek, kakor da vemo, kaj je onstran zidu, bodisi da res zremo ali pa si le dasta duška naša radovednost in začudenje. Take trenutke poznamo v ljubezni, ko je vse mogoče in sploh ne priznamo več pojma svobode. Poznamo iz trenutkov, ko tonemo v spanec ali se budimo iz njega, pa se nam telo in prostor izgubljata v nečem, kar je brez besed in brez časa. Jaz nič ne vem o takih trenutkih, zato me kakor vse navdaja isto strmenje, v katerem je tudi nezgrešljiv odmev nečimrne in malo predomišljave samozavesti, ko jih doživljam. Natanko tako nečimrno in domišljavo je početje poezije, pa tudi početje, ki daje stvarnem in gibom živo vsebino in resnobo. Pa ne v tem, da oblikuje potek življenja, prej v tem, da dobimo občutek, da je to vprašanje v življenju rešljivo.

Sam nisem nikoli mogel imeti poezije za nekakšno pregnetanje sveta, temveč zmeraj samo kot pot k ponazarjanju in resnemu pojmovanju sveta. V tihoti začutiš obet besede in ker smo živi ljudje, je naša naloga uresničiti obet, ki se sam nikoli ne uresniči.

V globokih nočeh
pozabljene ali speče besede opravljajo
svoje dolžnosti. Na letečem listu —
ki ga kdo občuti ali pozabi? Kaj se ve,
včasih mogoče zazvenijo
v kakšnem redkem bratovskem srcu,

pravi Aleixandre. Kaj moremo zahtevati? Ne posebno veliko. Da je naše življenje živo in da je vse, kar delamo, pišemo in sicer, samo del tega, samo naša pot, kako naj bi pozabljenje ne bilo nič več naš problem . . .

KLEČANJE

V duhu padem predte na kolena, pustim telesu, da to naredi. Poklekнем na vodno gladino in nič mi ne obliava meč. Brez varstva sem sredi vode: ne vrni se! ne vrni se! Tvoj zakrament mi pride na ustnice, poljubim ga in ga použijem. Psi lajajo s kora. Organist ima nad stojalom za note ogledalo, v katerem lahko vidi boga. Obrnem roke navzdol proti tebi, navzgor proti sebi, navzdol proti sebi, navzgor proti tebi. Po vodi gresta pastirja s kozami, ki popijejo vsako potezo s čopičem. Nocoj imam v sebi praznino, nocoj imam v sebi praznino. Podoba bije osem. Večernice.

POROČILO Z MORJA

Luč v vodi je budna, puščice, ki nikoli ne zadenejo, ki samo potonejo v vodo, v brazdi od ladje. Tenke so, bele, rumene, rdeče, žive kakor mir pri umirajočem drevesu, pametne kakor ta, ki ga imam rad. Moj voz stoji molče ob pomolu, v glasbi z italijanske lutnje, v mojem telesu, spominu mojega dihanja. Žarnica v majhnem motnem poklopcu iz plastike na strehi miglja kakor voščenska v prepihu. Malo drgetam od mraza, nedelja je, hrenim po tebi, ne spominjam se več, kaj je svoboda.

STUDENEC

Sanjav teliček, ki se do mavričnice v očesu potopi v nočno močvirje. Njegove sive noge, polizane s polnočno pajčevino, vzorec tvoje petne kosti, ki je spodaj v noči, kamor padam. Vlaga je nevzdržna, moča ves čas preblizu kože, neugnana in težko obvladljiva, skoraj taka, kakor se ti poigravaš z menoj. Govorim, kar naprej klepetam, ko sedim tu, hrepenim po tihem rogu, na katerega sem do zdaj želel igrati glasove narave, igrati proti ostrinam. Gospod, moje roke zdaj počivajo prazne na mizi, moje oči prazno padajo proti njim. Ženske ob svitu odhajajo dol k studencu in se neslišno potaplajo vanj. V studencu je polno kamenja, mehkega kamenja, črnega za barvanje in za žabice.

VIDIŠ SLEDI... vidiš sledi v noči?
zvezde gredo za samotnimi jadri.
tvoj obraz se vzdiguje k meni
in v temi se taji topel veter.
pticam se še ne zmanjka domov.

poznaš ta ljubimca?
v njunih rokah so le njuni
objemi. jutri bo samo še
nekaj las. noč gre
tiho skoz mesto, da ne zbudi
teh, ki ljubijo in spe. veš,
da je nočno nebo iz kamna? vse
lahko zleti skozenj.

tiho se
vžigajo zvezde, tiho gre
jadro za jadrom.

ZVEZDE Ne, to ni bila praznina,
kakor pišejo zgodovinarji,
ne odprtina, in ta luknja,
to ni bila voda, tudi
ne hrepenenje po smrti
in ne ptiči, ki se učijo letati

Zvezde so bile temelj neba

Zvezde so se pognale
iz vode, število ranjenih in praznina
to so bile zvezde, ki so dale orlu perut

Si že gledal čez morje ob svitanju,
ko sonce liže gladke hrbte delfinom?
Si zjutraj gledal v gozdu,
ko se živali vedro prebujajo,
Si videl molčečo tihoto
pri nekaj papirnih metežih na poletni dan?

Nekdo je napisal pismo na peruti ptic,
nekdo drug pravi, da se je kopal v morju brez imena
Nekdo je plaval proti ves čas bežečemu obnebju

Ja, padajo z mostov, telesa si polnijo s strupom,
si izbirajo orodje in si spletajo vrvi,
ljubijo, dokler je kaj ljubezni

Nikoli se nam ne posreči ugnati hrepenenja po smrti
— in hrepenenje po življenju, hja . . . je prelahko

Drug za drugim so izginili za nas,
drug za drugim si ni kupil drugega časa

Ne, to ni bila praznina,
ne odprtina in luknja,
ne voda, obraz rajnih,
ne let ptičev

In Bogu se ni moglo sanjati,
da jih bo toliko hotelo umreti,
samo da bi zvezde prebudile nebo

Prevedel Janko Moder